

ПЕТКО ТОДОРОВ

ЦАР СИМЕОН

chitanka.info

Най-сетне! — Нестройни редове се блъснаха в Цариградските стени и като морски вълни се разпръснаха шумно около Влахерна, отвъд Златния Рог, чак до брега надолу. Преграда не видели в дългия си път, не срещнали нийде отпора — стар велможа вади из ножница меч и полека опипом острието му опитва настрана; до него други воители се наредили, копия трият, а трети замахнал там с боздугана на другаря си, не види, главата му ще строши. От рано всички се приготвят за сетня разправа — свършват ли и нея, всичко е в ръката им. — С останалите назад тумби войници настигват отгоре и колята, цял керван — щом торби и въжа утре не смогнат да вдигнат плячката, с коля ще я помъкнат към балканските си хижи...

И сякаш искат ответ на стар въпрос — велможи и войници пак се извърнаха и впериха очи във Влахернските врата, които мълчат като склучени уста. Зад тях е притаил дъх Константиновия град и сам-там из дрезгавината се съзират само кръстове по черковните кубета, като че поддъмат немощни ръце за милост към небото.

— ... Нека се молят! И те са кръстени в същата вяра всички, бог е един и същ: той няма само тяхна страна да държи! Сбират се на купчини велможи и волните им разговори още по-волно се оттеикват из стана. — Вярата и силата византийска те знаят. Изкусни са ромейски легиони на приказка само, с хитрости и лукавство. Но покажат ли се българи лице с лице срещу тях, от викът им те изгубват сваят, хвърлят и меч, и щит и бягат прязглава да се не видят...

От велможите още по нехаят войниците, които сноват насам-нататък, мравуняк. Час по час приливи отгоре все нови прииждат, час по час се приказки разгарят, всекому в гърди сякаш двойна сила се пробужда — не му се чакат вече и зори...

А нощта иде от морето и с мекия си дъх облъхва войнишкия стан, подобно майка, която с блага реч и ласки дири немирна сина да укроти. Ведра южна нощ — не е тя като тази, що от балканските дебри припада, пълзи низ подолъе дебнешком, докато прокуди сетния закъснял орач и затисне полето. Развяла от изток звезден плащ, пристъпва тя свенливо и кротко ги кани да легнат под нейния покров, морни снаги да отморят. Един по друг велможи се разстъпват, войниците заобикалят на купчини огньовете, лумнали из полето, и сядат край тях да отдъхнат.

През колко неволи и беди се промъкнаха докато стигнат тук! Не един изнемощял помери да остави похода, не един осакатен, пребит се тръшва сред пътя да мре. И едвам съвзет, повличаше се пак — че за приказ с богато имане и жени е Византия тъдява. Деди и бащи разправят византийската хубост — безчетните им богатства... По тях що поход са сторили, що сили пропилели — и все нахалост! — Сега вече те ще си отземат. И за цар, за воеводи и войници — за всекиго ще има. Ще има да занесат утеха на майки и деца, чиито бащи са оставили кости по бранни полета в борба с църни угри — подклаждани срещу тях все от византийците... Унесени в своите блянове, войниците се натръшкаха един до друг, огнища изтляха, снишиха се над жаравата пламъци и полека-лека заглъхна отвред. Чуваха се само дълго още леките приливи на морето към брегът, докато най-подир се отпуснаха, като че задрямаха и те.

Но тази нощ, що милва с кротък сън войнишкия стан, в душата на царя разравя старо огнище сега. Тоз благ лъх отвява пепелта на годините и под нея стари спомени блестят!... Както преди години, той е пак тук, на брегът на Златния Рог, дето кроткия шепот на морето поддъмамат яворите и го унисат в сенчести гълбини. Тук — пролет в градините дето не прецъфтява и на непрекъснат пир дървесата вдигат пълни чаши едно към друго... Колко пъти през тия нощи присядаше той самичък да отдъхне в тъмните алеи. Над алеите протягат един към друг крехки грани миртът и дафината. И всичко копнее трепетно наокол, а той бе се захласнал да се готви за бъдещ живот, преди да живее този...

— Наивна вяра! — Искаш ли и бъдещ живот да наследиш, кръста на меч направи, издигни го и го забий в градината, дето е цъфнала твоята младост!... Там едно невръсто дете сега царува — с твоята здрава ръка издигне ти кръста; нека го видят и познаят царства, с него да познаят и тебе самия... Във Влахерна те чакат само. Там ти си бил по свой, отколкото и в бащина си дом. И ще бъдеш!... — вдигна гордо глава Симеон и погнат от безумни мисли, побърза из шатра навън.

Войник до войника лежат натръшкани в глушината — като ратно поле след боя. Горестно се рее над тях бледната месечина, сякаш вещица, тръгнала по мъртви трупове да гадай: тук в ризница някоя се огледа, таме пребледней на сложен настрана боздуган и пак заброди

нататък. Мигом стъписан пред своя стан, Симеон махна ръка, грозно видение да пропъди, и се запъти кръз спящи редове към Златния Рог, който в месечното сияние светеше като позлатен път, водещ негли през мъртви трупове към нови почести и слава...

— Един път ли кракът му прескача мъртви трупове, да гони туй, що никой смъртен не е стигал, нито пък някога ще стигне... Уморен е вече духът му. Но — още и утре — ще отдъхнат и ратни поля, и морни воини. От Босфора до Дунава бял само храмове и палати ще се вдигнат и славата на неговото царство през земи и морета ще се разпръва... Но тоя час в присънка някой се обади зад Симеона и той се спря.

Отспал първи морен сън, някой там се бореше с привидения, размахвайки ръце около спящи другари: — Самар, самар дай! — викаше в несвеса си той. Що ти е свилено седло! Поврага. — Самар, с него повече плячка ще вдигнем!...

Симеон се вцепени на мястото си. От този стръвен глас и той се убоя и не посмя да върви надолу — бързо възви към шатъра си. А по неговите стъпки се погнаха рояк мисли както след есенния вихър капналите листа: подигат се, спрешарят и пак се трупат на камара.

... Плячка! Велможа свилено седло от конят си иска да разседлава, самар върху него да върже. И в сънят си само за плячка бълнуват. Пък утре, когато нахлуе вътре цялата орда — камък на камък няма да остане ни от черкви, ни от палати...

Той влезе в шатъра си, седна и обори натежала глава. — Настървени, те ще се хвърлят кой където свари, за злато и мъниста ще се сбият помежду си. Никой няма да мисли какво прави. Когато всичко ограбят вече, когато и най-гордия византийски севастократор накарат да превие врат пред тях, да им слугува, ще вдигнат секири и боздугани да трошат мраморни стълбове и дивни цветорези — кеф да си правят. Два-три дена, неделя — ще се свърши грозното им тържество, всеки плячката си ще помъкне нагоре и цялата слава на Византия ще глъхне в буренак... Не, не с таквизи орди се подигат царства и славят славни имена! Тук нищо няма да остане... Той вижда всичко като на длан. — След години, когато времето развее праха на победители и победени, в хиподрома — сборището на най-вихрени игри — от незнаен край селяк ще се повлече подир ралото. В съсипните на Света София овчарчета ще западнуват стада и ще тръгнат да ровят бабки — разпилените мозайки от нейните чудотворни икони... А из мраморните

чертози на Влахерна, из нейните ведри оливни градини — там бухали ще забухат. И летописци, и мъдреци донякога ще запишат в своите книги: не цар дойде тук името Христовото да прослави, светът да познай ума и мъдростта му, а варварин неблагодарен, комуто и вяра, и книга дадоха в ръка, помъкна от Балкана своите пълчища в плен и пожар да обърне Византия!

.....

Трепна небото. Едва под първите усмивки на зората се сепнаха морски вълни надолу и тръбата на вестник пробуди станът. Надигат се сънливи пълчища, велможи надават ухо, слушат: „Царят на Константина дарява царството — кой оддето е дошел, да си върви!“ — Насън ли, наяве ли е туй? Воина, който едвам душа за плячка довлече тук, замая се: как ще си върви?... Царят и дума не иска повече от никого да слуша. Изкараха пред царския шатър конят му — ето го сви юзди, метна се и яхна юнашки по пътя нагоре. Пуснаха коне придворни велможи след него, а по тях роптане и врява на човешкото море оглуши отвед...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.